

Félag náms- og starfsráðgjafa
Kennarahúsinu v/ Laufásveg
101 Reykjavík

Nefndasvið Alþingis
Menntamálanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 9. febrúar 2007

Umsögn um frumvarp til laga um námsgögn, 511. mál, heildarlög, lagt fyrir á 133. löggjafarþingi 2006-2007

Félag náms- og starfsráðgjafa (FNS) fagnar frumvarpi til laga um námsgögn. Félagið telur málið mikilvægt þar sem rutt hafa sér til rúms ný viðhorf í kennsluháttum og kennarar gera kröfu um meiri fjölbreytni í vali á námsgögnum til að fylgja eftir faglegum áherslum. Fjölbreytileg námsgögn ættu einnig að stuðla að bættu skólastarfi og koma betur til mót við ólíkar þarfir nemenda. Því er mikilvægt að markmið laganna nái fram að ganga, þ.e. að tryggja framboð og fjölbreytileika námsgagna í samræmi við þarfir nemenda og skóla. Félagið vill koma á framfæri eftirfarandi athugasemdum við frumvarpið.

Almennt álit

FNS er sammála frumvarpi þessu þar sem mælt er fyrir um breytingar á því með hvaða hætti ríkisvaldið leggur grunnskólum í landinu til námsgögn og styður við þróun og gerð námsefnis á leik-, grunn- og framhaldsskólastigum og meginmarkmiðum breytinganna. Félagið vill þó leggja sérstaka áherslu á mikilvægi þess að **breytingarnar verði til þess að stuðla að bættu skólastarfi og koma betur til móts við ólíkar þarfir nemenda**. Eitt af því sem einkennir námssamfélag er tilgangur, það að eiga þátt í hugmyndum og markmiðum. Með því að stuðla að þróun og nýsköpun í námsgagnagerð og veita þeim aðilum stuðning sem búa til og þróa námsgögn og auka sjálfstæði og val skóla og kennara um námsgögn er verið að stuðla að slíku námssamfélagi.

Félag náms- og starfsráðgjafa hefur ávallt staðið vörð um að jafnréttiskrafa þjóðfélagsins um menntun og alhliða þátttöku í þjóðfélaginu nái fyllilega fram að ganga og að menntastefnunni „skóli án aðgreiningar“ takist að koma til móts við þarfir ólíkra einstaklinga.

Umræða um skólamál hefur lengi einkennst af vilja til að börn okkar búi við jöfn tækifæri og jafnan rétt og að góð menntun sé ekki aðeins fyrir suma - heldur fyrir alla, þ.e. að komið verði til móts við þarfir ólíkra einstaklinga, bæði þeirra sem höllum fæti standa og hinna sem standa betur að vígi.

Jafnréttiskrafa til menntunar og alhliða þátttöku í þjóðfélaginu hvílir á öllum sem sinna skólastarfi, og stefna stjórnvalda í menntamálum er að koma til móts við ólíkar þarfir nemenda með sveigjanlegra skólakerfi og fjölbreytilegum kennsluaðferðum. Hverjum skóla ber skylda til að laga námið sem best að nemendum sínum hverju sinni og nemendur eiga rétt á viðfangsefnum sem henta námsgetu þeirra og hæfni. Hér er þó ekki átt við sömu úrræði fyrir alla nemendur heldur sambærileg og jafngild tækifæri. Eitt mikilvægasta úrlausnarefnið í því sambandi er að finna leiðir til að koma til móts við ólíka getu og ólík áhugamál nemenda, þ.e. að veita nemendum menntun við hæfi hvers og eins, menntun sem stuðlar að fullgildri atvinnuþátttöku og björtum framtíðarhorfum fyrir ólíka einstaklinga.

Félag náms- og starfsráðgjafa telur í þessu samhengi mjög jákvætt að með námsgagnasjóði verði skólum og kennurum veitt aukið svigrúm til að velja sér efni í samræmi við markaða stefnu í skólanámskrá og til að stuðla að einstaklingsmiðaðri kennsluháttum.

Einstaklingsmiðað nám byggir fyrst og fremst á rétti einstaklingsins til að afla sér þekkingar á þann veg sem höfðar mest til eiginleika hans og veitist honum auðveldara en ef hann á að fara leiðir þar sem styrkur hans nýtist illa. Einstaklingsmiðaða kennslu þarf því að byggja á góðum upplýsingum um hæfileika, þekkingu og áhugasvið nemanda.

FNS telur að frumvarpið komi til móts við viðhorf kennara um að þörf sé á meiri fjölbreytni og örari endurnýjun á námsefni og að með tilkomu þróunarsjóðs námsgagna verði stuðlað að meiri fjölbreytni í framboði námsefnis.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins

- * Fram kemur í V. kafla, *Könnun á námsefnisgerð og viðhorfum kennara*, að með breyttri námsskipan á framhaldsskólastigi og áherslu á samfellu náms milli skólastiga opnast möguleikar á að nýta efni sem þróað hefur verið fyrir framhaldsskólastigið fyrir efstu bekkji grunnskóla, sem Námsgagnastofnun þyrfti að öðrum kosti að framleiða frá grunni.

Ekki ætlar FNS að taka afstöðu hér til breyttrar námsskipunar heldur benda á að hún eykur enn mikilvægi markvissrar og öflugrar náms- og starfsráðgjafar og náms- og starfsfræðslu á báðum skólastigum.

* FNS er sammála því sem fram kemur í *athugasemdum við einstakar greinar frumvarpsins* en vill leggja sérstaka áherslu á nokkra þætti.

- Frumvarpið gerir góð skil á hlutverki Námsgagnastofnunar, þ.e. í fyrsta lagi að stofnunin sjái áfram um að leggja grunnskólum til námsgögn í samræmi við meginmarkmið náms og kennslu á grunnskólastigi samkvæmt grunnskólalögum og aðalnámskrá. Í öðru lagi að stofnunin beri áfram ábyrgð á gerð, útgáfu, framleiðslu og dreifingu á námsgögnum sem stofnunin framleiðir til greindra nota. Í þriðja lagi að stofnunin hafi áfram með höndum þróun námsgagna og hafi frumkvæði að könnunum og rannsóknum á gerð þeirra og notkun. FNS telur mikilvægt að jafnvægi sé á milli þessara áhersluatriða og að stofnunin hafi samráð við kennara og skóla og fylgist með þróun og nýsköpun í námsgagnagerð fyrir leik-, grunn- og framhaldsskóla. Hvort ný viðhorf í kennsluháttum og meiri fjölbreytni í vali á námsgögnum til að fylgja eftir faglegum áherslum dragi úr brottfalli nemenda úr námi er hins vegar umræða sem á rétt á sér annars staðar og undir öðrum formerkjum en tilefni frumvarpsins gefur.

Brottfall og skortur á úrræðum fyrir þann hóp sem hættir námi kostar einstaklingana mikið, persónulega, fjárhagslega og félagslega en það hefur einnig kostnað í för með sér fyrir skólakerfið og þjóðfélagið allt. Í byrjun apríl 2005 var lögð fram á Alþingi þingsályktunartillaga um eflingu náms- og starfsráðgjafar í grunn- og framhaldsskólum. Í greinargerð með tillögunni er bent á að skilvirkar leiðir í náms- og starfsráðgjöf séu ein af forsendum þess að fólk geti eftt færni sína til að stunda farsællega nám sitt og starf og að ljóst sé að efla þurfi náms- og starfsráðgjöf á grunn- og framhaldsskólastigi.

F. h. Félags náms- og starfsráðgjafa

Ágústa Elín Ingbórsdóttir, formaður

Umsögn Félags náms- og starfsráðgjafa